

EDDÉLY MAGYARÁG

Feloldó szerkesztő:

Zágoni Dezső

Független politikai napilap, megjelenik minden reggel.
Szerkeszt. órák: du. 6-11 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea (Nagyvárad), A. Iancu (Kossuth-u.) 10. Telefon: 380.

Ara 1 lej

II. évfolyam 145 sz.

Péntek

1933 Május 26

Közeledés Franciaország és a három állam közt a négyhatalmi egyezményben

Aláírás előtt?

-- Ha a szerződést jónak találom aláírom -- mondta Daladier. -- A leszerelés ügyében Franciaország azonban hajthatatlan. -- Az angol lapok szerint Franciaországot kell okolni, ha kudarc éri a leszerelési konferenciát

A négyhatalmi tervezet újjaébredése, illetve az, hogy Mussolini össze tudta egyeztetni a hitleri Németország elveit Franciaországgal, általános feltűnést keltett. Amikor négy héttel ezelőtt a Duce és MacDonald előléptek közös tervükkel és a terv megbukott, mindenki azt hitte a két politikus letett szándékáról. Roosevelt békeszózat és Hitler enyhe beszéde azonban megváltoztatta a helyzetet és a terv ma ismét az európai politika homlokterében áll.

Kik ellenzik a négyhatalmi egyezményt

London, máj. 24.
Dacára a tegnapi kedvezőtlen híreknek mára kiderült, hogy a négyhatalmi paktum megvalósulás előtt áll.

Angol körökben változatlan optimizmusmal figyelik az eseményeket és szilárdan tartja magát a meggyőződés, hogy a négyhatalmi paktumot pár nap múlva aláírják a szerződő hatalmak.

Az eddig kiszivárgott hírek szerint Franciaország magatartása teszi válságossá az ügyek állását.

A franciák ugyanis követelik, hogy vegyék be a szerződésbe a népszövetségi alapszöveg 16-ik pontját is, amely tudvalevőleg a büntető paragrafusok alkalmazását írja elő.

Franciaország magatartása idegesítő és angol körökben azt hiszik, hogy ez különösen a kisantant és Lengyelország ellenséges magatartásának tudható be, mellyel azok a négyhatalmi terv ellen viseltetnek.

Lengyelország kereken elutasítja az új egyezményt

A négyhatalmi szerződés aláírásával kapcsolatban a félhivatalos Lengyel Távirati Iroda a következőket közli: A lengyel álláspont a négyhatalmi egyezményvel kapcsolatban, mint ismeretes: elutasító. Függetlenül attól, hogy Lengyelországot felszólítják-e a benne való közreműködésre, vagy sem. A lengyel közvélemény a tervezetet új alakjában is teljesen egyöntetűen oly kísérletnek tekinti, amellyel a nemzetek egyenjogúsága elvének helyébe egyes hatalmak felsőbbségét akarják helyezni.

A csehszlovák lapok ugyancsak bizalmatlansággal fogadják a négyhatalmi szerződést. A „Navodni List” egyenesen fenyegető magatartást tanusít és figyelmezteti a világot a kisantant és Lengyelország 80 millió tömbjére, melyet egyetlen nagyhatalom sem kezelhet félvárról.

A „Lidove Noviny” megjegyzi, hogy a mai időkben nem lehet „rólunk” — nékülről — elve alapján kérdések felett dönteni. — Elég erősek vagyunk — írja a lap, hogy elvárjuk olyan kísérletek

ellen, melyek gyöngíteni akarnák helyzetünket.

A négyhatalmi szerződésnek csak akkor lesz értelme, ha azt a kisantant és Lengyelország is elfogadja.

A francia kormány Lebrun elnöklése

alatt minisztertanácsot tartott, melyen ki zárólag a négyhatalmi paktum várható feltételeivel foglalkoztak.

A Kamarában a költségvetési vita alkalmával Marin képviselő kijelentette, hogy ha Daladier aláírja a paktumot, a jobboldali pártok megbuktatják.

A bejelentés nagy feltűnést keltett, de a miniszterelnök nem látszott meglepettnek, hanem lakonikus rövidséggel mondta:

— Eddig sem támogattak engem különösebben. Ha a négyhatalmi szerződést elfogadhatónak találom, mindenképpen aláírom.

Franciaország hajthatatlan

Genf, máj. 24.
Paul Boncour francia külügyminiszter beszédét a leszerelési konferencián, amelyben bejelentette, hogy Franciaország minden engedményt elutasít, a népszövetségi körökben Lengyelország és a Kisantant közbelépésének tulajdonítják. Lengyelország és a Kisantant azt az alternatívát szegteék Franciaország mellé: vagy aláírja a négyhatalmi szerződést, vagy pedig elveszti az ötvetségeseit. — Paul Boncour beszédét után Alois báró olasz delegátus hosszasan tárgyalt Benes cseh külügyminiszterrel, aki azonban hajthatatlannak mutatkozott.

Az esetleges kudarcért Anglia Franciaországot teszi felelőssé

London, máj. 24.
Az angol sajtó lehangoltan ír Paul Boncour beszédéről. A „Times” megállapítja, hogy a francia delegátus beszéde hideg zuhanyként hatott a leszerelési konferenciára és elhervasztotta azt a reményt, hogy a le-

szerelés létre jöhet. A „Morning Post” megállapítja, hogy a leszerelési konferencia kudarcáért most már nem Németországot, hanem Franciaországot kell okolni és Paul Boncour beszéde visszavetette a békét.

Béke, vagy fegyverszünet?

Japán és Kína békés megegyezésre készülnek

Le kell fegyverezni a Peking körüli kínai csapatokat

London, máj. 24.
Reuter-iroda jelenti: Kína és Japán kedden ideiglenes fegyverszüneti szerződést kötöttek. Ezzel sikerült a kínai kormánynak azt megakadályozni, hogy a japán csapatok bevonuljanak Pekingbe. Csúpan kisebb japán őrzőerők cirkálnak a városban és ott levő japán alattvalók védelmére. Dacára a fegyverszüneti szerződésnek, a kínaiak még most

is tömegesen menekülnek dél felé. Az ideiglenes fegyverszüneti szerződés értelmében le kell fegyverezni a Peking körül álló összes kínai csapatokat, le kell rombolni Peking és Tientsin körül levő erődöket, továbbá a Sang Hai Kvan és a Csing Van Tau körüli erőd műveket. A semleges zóna kiterjesztéséről a tárgyalás folyik.

Ma nap

Hősök napja

Az élő hősök

Ma ne álljunk egymással szemben se gyűlölettel, se haraggal. Ma nézzünk egymás szemébe úgy, ahogy ember néz az ember szemébe. Ma ne lássunk senkiben többségit és ma ne lássanak bennünk sem kisebbségeket. Ember álljon csak szemben a másik emberrel. A sokravitt, jómódu ember álljon szemben a nincstelen, a megtépázott, fájdalmas emberrel. Csak ma — ha lehet — csak ma felejtsünk el egymásnak mindent, ami rossz volt és csak ma bocsássunk meg egymásnak. Csak ma. Hősök napján.

Ma menjünk ki a temetőbe mindannyian, kisebbségek és többségek és álljon oda az egyik hősi halott sirja elé. Adjunk számot arról, hogy vajjon elértük-e azt a boldogságot, amiért a hősnek meg kellett halni. Jobb sorsunk van-e? Jobb életlehetőségek nyíltak-e? Boldogabbak vagyunk-e? Igazabb emberek lettünk-e, mint annak idején, amikor a hősi halott még egyszerű élő volt? Legyünk őszinték a feleletben és mondjuk meg egymásnak kisebbségek a többségeknek — hogy bizony nem egyformán jut ki mindkettőnknek a boldogságból. Nekünk kisebbségeknek a boldogságból semmi sem jutott ki. Mi nem mondhatjuk, hogy jobb lett a sorsunk. Az életlehetőségről pedig egyáltalán ne beszéljünk, mert mi valóban márholnapra élünk és sohse tudjuk, hogy mit hoz a holnapután.

De legyünk ma tökéletesek. Legyünk ma igazságosak. Valljuk be, hogy a többségek sorsa sem rózsás.

Nem rózsás, ha ez a többségi erdélyi. Valahogy szemrehányást tehetünk a mi erdélyi hősi halottainknak: Hiába haltatok meg, halálotokkal nem segítettétek meg az erdélyi élőket.

Ma megállunk a hősök sirjánál. Könnyes szemünk megöntözi a rögöt. Virággal betemetjük a sirt, a könnyet és ahogy ott állunk magunk sem tudjuk hamarjában, hogy ök-e a hősök, akik meghaltak, vagy mi vagyunk a hősök, akik élünk.

A hős Népszövetség

Mert most valóban az. Hős. Végre mert hozni egy olyan elvi jelentőségű döntést, amelyért a kisebbségek halásak érte. Nincs kevesebbéről szó, minthogy a kisebbségeknek joguk van, minden előzetes bejelentés nélkül panasszal a Népszövetséghez fordulniok.

Ez a határozat valóban hősi, mert eddig a kisebbségek bármilyen ügyben fordultak a Népszövetséghez, sohse kaptak érdemleges választ. Csak most először. A döntés határozott és kemény hangú.

Tehát a kisebbségnek joga van panaszt tenni. Közvetlenül, minden előzetes bejelentés nélkül. Ezt mondta most ki a Népszövetség. S mi — szegény magyar kisebbség — tudomásul vesszük ezt a jogunkat. Élünk is vele, ha kell. Azonban?...

Azonban egyelőre nem élünk vele. Mert mi nem vagyunk hősök, mint ők. A mi hőseink ma már mind alólról szagolják az ibolyát, a gyöngyvirágot. De talán nekik jobb, mert nem kell várniok arra, hogy a Népszövetség valamit tesz is a panaszok orvoslására. Mint ahogy mi várunk, várunk, de hiába.

Időjárás

Változékony idő, északias légáramlás futó záporosók, esetleg éjszakai lehülés

2

ERDELYI
MAGYARSÁG

1933
V. 26.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Tizenegy harminnapos vizsgálati fogságot kapott, míg

Három nagyváradai ifjúnunkást szabadlára helyezette a törvényszék

Nagyvárad, máj. 24.

A május elseji tüntetéssel kapcsolatban letartóztatott kommunista ifjúnunkások ki hallgatását kedden délből fejezte be Niculescu vizsgálóbíró és a kihallgatás után mind a tizenegy kommunista gyanúsított ellen letartóztatási végzést adott ki.

A tizenegy letartóztatott kommunista fogvatartásának ügye tegnap délelőtt került a törvényszék Popescu-Filip vádtanácsa elé Petruc ügyész a vizsgálati fogság elrendelését kérte dr Kertész Rezső védő pedig azt hangoztatta, hogy a letartóztatottak nem követtek el a Marzescu-féle rendtörvénybe ütköző cselekményt

A törvényszék vádtanácsa tizenegy letartóztatott, névszerint: Vánkos József, Roth László, Perl Salamon, Szénási Gyula, Friedmann Samuelné, Steinmetz József, — Schützberger Ilona, Pollák József, Singer Klára, Waldmann Jenő és Szebeni Péterrel szemben

elrendelte a harminnapos vizsgálati fogságot, Dávidovics Manó, Eiditz Zoltánt és Schützberger Magdát pedig szabadlára helyezte.

Az ügyészség még nem döntött, hogy a szabadlára helyezési végzések ellen felebbezz-e vagy sem.

Közvetlenül is a Népszövetséghez fordulhatnak panaszaikkal a kisebbségek

A Népszövetség szenzációs döntése egy kisebbségi ügyben

Genf, máj. 24.

A Népszövetség tegnap elvi jelentőségű döntést hozott egy kisebbségi ügyben. A sziléziai német kisebbség panasszal fordult a Népszövetséghez. Lengyelország arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kisebbségek csak a helyi hatóságok hozzájárulásával nyújthatnak be panaszt a Népszövetséghez. A Népszövetség azonban kimondta, hogy egy országban lakó kisebbség nem köteles a helyi hatóságokhoz fordulni, hanem közvetlenül is benyújthatja panaszát a Népszövetséghez. A cseh és jugoszláv delegátusok tartózkodtak a szavazástól.

Tüntettek a konstancai kikötőmunkások a horogkeresztes lobogó alatt befutó német hajó ellen

Konstanca, máj. 24.

Konstancába tegnap befutott az első német hajó horogkeresztes lobogó alatt: az „Alibia” gőzös. A kikötő dokkmunkásai nagyszabású tüntetést rendeztek a horogke-

resztes zászló ellen. Kiderült később, hogy annak a hajóvalalatt, amelynek az Alibica is tulajdona, konstancai ügynöke — zsidó.

Résztvesznek az összes román pártok a vasárnapi bukaresti revízióellenes gyűlésen

Bukarest, máj. 24.

A vasárnapi antirevizionista gyűlés ügyében ma délből érkekezlet volt, amelyen az összes pártok képviselői résztvettek: Iuliu Violel, Lupu, Costinescu volt liberális főpolgármester, Banu, Tatarescu, Petrovici és Stelian Popescu az „Universul” főszerkesztője. Elhatározták, hogy a revízió-ellenes

nagygyűlést az „Arenele Roman”-ban tartásák meg, ugyanott, ahol a nemzeti parasztpárt múlt vasárnap gyűlését tartotta. Megszövegezték a határozati javaslatot, amit elküldenek Belgrádba és Prágába is. Ezenkívül a gyűlésről manifesztumot intéznek a néphez, amelyben tiltakoznak a határok megváltoztatása ellen.

Valami nincs rendben

A kolozsvári kartellpárt lemondatta összes városi tanácsosait

Kolozsvár, máj. 24.

A városi tanács választási kartell pártjai a nemzeti parasztpárt, magyar párt, zsidó párt és német párt vezetősége kedden este közös gyűlést tartott, melyen elhatározták, hogy az összes kartellpárti tanácsosok lemondanak. Ennek indokul különö-

sépen az szolgál, hogy a március 6-i községi választáskor olyan szabálytalanságok történtek, melyek sértik a szabad vélemény nyilvánulást. Ilyen rendszerrel a választott tanács nem tud megfelelni annak a feladatnak, mely rá hárul.

A vadon leánya

A kisasszony nem mondta, hogy mikor jön vissza.

Dyke gyorsan tovasietett a sátrától a sötétben, úgy hogy folyton szemmel tartotta a domb peremét, amely alig vált el a csillagos égtől. Mérges volt, — Mi keresni valója lehet a lánynak, hogy így, szó nélkül és egyedül csatangolni indul. Holott határozottan azt mondta, hogy pihenni megy. Veszélyes dolog volt ilyen művelni ezen a tájon.

Aggódva meredt felfelé. A legcsekélyebb fény sem mutatkozott sehol. Talán Recco-hoz csatlakozott? Haragja egyre növekvő aggodalom-má változott. A domb-ekial bozótja sűrű volt. Jobb buvóhelyet keresve sem találhatott volna a párduc. Valami baja eshetik — aggódott Dyke. Kificamíthatja a lábat! A lámpát elvesztheti. Eltévedhet, ha a domb távolabbi részére ment.

Odakiáltotta a néger nőnek, hogy tartsa szemmel a dombot, ha valami világot látna rajta. Aztán gyorsan a sátrába ment. Pár perc múlva megint megjelent, töltött revolverrel és Deitz-féle vihar-lámpával. A tábor jól ki volt világítva. Mégis szólt a szakácsnak, hogy lobogtassa fel a tüzet és rakjon még egyet, aztán hatalmas léptekkel nekivágott a dombnak. Nyilvánvaló, hogy a leány azzal a szándékkal indult el, hogy a doktorral találkozzék. Emlékezett, hogy legutoljára ott látták Reccot déli irányban a bozótba tartani, ahol az ösvény egyenest a domb csucsának vezetett. Ezért ő is ebben az irányban indult el és olyan gyorsan mászott fölfelé, amint csak a hepe-hupás talaj engedte.

Negyedórába került mégis, míg elérte a bozótot. Itt megállt, kissé bizonytalanul, hogy merre tartson. A bambusz magasabb volt, minthogy átnézhetett volna fölötte, egészen föl, a domb tetejére.

Mindenfelé elfogta előle a kilátást, csak a tábor felé láthatott le, ahol a két tűz hatalmasan belevágott világával az éjszaka sötétjébe. — Jobb, ha lassan ballag, — gondolta. — Ha a leány ebben a bozótban van, elmehetnek egymás mellett egy köhajtásnyira anélkül, hogy észrevennék egymást. Inkább úgy ment tehát, hogy keresztezniük kelljen egymás útját. Megállapítva ezt a tervét, megint mászásnak eredt. De alig tett pár lépést, mikor közvetlenül maga fölé ágzórejt, lépteket hallott a bozótban.

Megállt és elkiáltotta magát:

— Hahó!

Kimondhatatlan megkönnyebbülésére Jeanne hangja felelt:

— Ön az?

Dyke gyorsan válaszolt:

— Igen, egyenesen ön alatt. Várjon egy pillanatig.

Rá sem hederített, hogy a leálynak te-lelem csendült meg a hangjában. Jobbjában magasra tartotta a lámpást, elhárította maga elől a magas, sűrű lombu bambuszt és végre szemben állt a lánnyal, akinek arcába teljes világával esett lámpájának a fénye.

— Mi történt! — kiáltotta feléje rohanva, mert a leány lábai reszkettek, úgy hogy már-már összeesett szegény.

De, összeszedve az erejét, váratlan mozdulattal elhárította őt magától.

— Nincs semmi bajom — suttogta. — Ne ijedjen meg kérem. Kérem, ne beszéljen olyan hangosan. Oltsa el a lámpáját. Nagyon jól látok. Oltsa el!...

Mielőtt Dyke magához tért ámulatából, a leány megkapta a lámpát. De hiába kereszte rajta a lekkattantó csapot.

— Gyorsan! — sugta felgerjedten. — Oltsa el!

A leány remegő kezében tartotta a lám-

SPORT

Csütörtökön a Budai 11 Nagy-váradon mérkőzik a Naccal

Nagyvárad, máj. 24.

A NAC ma, csütörtökön játszik nemzetközi mérkőzést a Budai 11. híres csapattal. A zöld-fehérek erősen készülnek erre a mérkőzésre, mert minden körülmények

között azt akarják bebizonyítani, hogy a magyar elsőosztályú proficsapatokkal egyenrangú játékerőt képviselnek. A mérkőzést a Károly-pályán tartják meg.

A Toldi birkozóklub versenyén lemaradtak a favoritok

Arad, máj. 24.

Vasárnap egész nap folyt a Toldi birkozó klub mintaszerű rendezésében megrendezett birkozó versenye, amelynek minden egyes száma Arad város bajnokságáért ment. A versenyen az aradiakon kívül Temesvár, Lugos, Szatmár, Várad, Lippa, Petrozsény és Nagylak legjobbjai vettek részt. A verseny a következő eredményeket hozta:

BIRKOZÁS. Légsúly: 1. Horváth II. (TAC). 2. Ezri (Várad Törekvés). 3. Tatár (Toldi). 9 induló.

Pehelysúly: Bajnok: Kerner (Lippai MTE). 2. Dékány (TAC). 3. Juhász (Szatmári Törekvés).

Könnyűsúly: 1. Borlovan (Vulturii Lugos). 2. Dragomir (Vulturii). 3. Juhász II. (Szatmári Törekvés). 12 induló.

Közép A-súly: 1. Ungár (Vulturii). 2. Cretu (Temesvári CFR). 3. Finkelstein (Vulturii). 12 induló.

Közép B-súly: 1. Lázár (Vulturii). 2. Cocos (TAC). 3. Pantos (Várad Törekvés). 8 induló.

Kisnehézsúly: 1. Balogh (Vulturii). 2. Stefán (Vulturii). 3. Onaca (Temesvári CFR).

Pontversenyben: 1. Vulturii 16 pont 2. TAC 7 pont, 3. és 4. a várad Törekvés és a temesvári CFR. 5. A szatmári Törekvés 2 ponttal és 6. Toldi 1 ponttal.

Tasnádi Ac-Zilahi Unirea 1:0 (0:0)

Tasnád, máj. 24.

1:0-ra verte a TAC a zilahi Unirea csapatát vasárnap. Az első félidő nem hoz eredményt, bár a tasnádi csapat állandóan ostromolja az Unirea kapuját. A második félidőben a TAC az ellenfelet egészen a kapujához szorítja, de a kitűnően védő kapus

mindent ment. Már döntetlenre gondolt mindenki, amikor a 42. percben kornerből Bölöny II. gyönyörű gólt fejel.

A TAC legjobb embere Bölöny II. Az Unireából Debreczy és Szabó kapus váltak még ki.

Jó bíró volt Erdős.

Megalakult a nagyvárad District interimár-bizottsága

Nagyvárad május 24.

Junius 5-én lesz a disztrikt közgyűlése addig az ügyek vezetésére egy interimár bizottságot neveztek ki, amelynek elnöke

Chis Jenő lett, az interimár bizottság tagjai Zágoni Dezső (Törekvés), Klein Sándor (NAC), Simoe Gusztáv (Crisana) és Fekete László (Egyetértés).

pát, míg Dyke lecsavarta a lángját, amely kéken izzott még egy pillanatig, aztán kihunyt. Erre a leány megkönnyebbülten sóhajtott s aztán megkérdezte:

— Milyen messze vagyunk az ösvénytől? Nem szabad itt vesztegelniünk. Figyeljen! Hall valamit?

A férfi fűlelt. Az éjszaka kivételesen nyugodt volt. A szél elállt. Semmi sem hallatszott, csak a falu neszei, valahol kutya vakkantott, a kézi gabonatörő fa-mozsár fojtott, dobpergészerű hangja hallatszott messziről.

— Hát micsoda meghallani való van? — kérdezte Dyke.

— Nem hall valamit fölöttünk? Ugy értem, hogy lefelé jön valaki a dombon.

Dyke megint figyelt.

— Nem. Nem hiszem, hogy közelednék valaki.

Még egyszer hallhatta a leány megkönnyebbülő sóhaját. Aztán így szólt Dykehoz:

— Bocsánat, hogy heveskedtem. Nem mertem égvé hagyni a lámpát. Nem szabad lett volna feljönnöm ide. Nagy badarságot cselekedtem.

Dyke hirtelen nagy méregbe jött:

— Nem értem. Szeretném, ha megmagyarázná. Nagyon megijesztett. Mért nem szólt nekem, hogy feljön? Itt veszedelmes a bozót. Szívesen elkísértem volna. Találkoztam dr. Reccóval.

A leány nem felelt egy pillanatig. Akkor közelebb lépett Dykehoz, aki gyöngérintést érzett a karján:

— Valóban egyszerű. Tudja, hogy Recco nem akart magával hozni. De nem bírtam nyugton lenni. Aggódtam miatta. Azt gondoltam, láthatom a lámpása fényét, ha feljebb jövök a dombon. Nem félek a vadállatoktól. A csillagos éjszakát nagyon szeretem. Önt pedig nem akartam terhelni.

— De ez képtelenség. Tudhatta, hogy örömmel kísérem el.

— De nem akartam önt terhelni, — ismételte s a hangjának valami fortélyos árnyalata volt. — Revolvert hoztam magammal, meg lámpást. Csöppet sem voltam nyugtalan, míg a tetőre nem értem, akkor... nos, láttam a lámpását és rájöttem, hogy milyen bolond vagyok.

(Folyt. köv.)

Maga alá temette a beomló fal a kőműveseket Csernovichan

Csernovic, máj. 23.
Súlyos szerencsétlenség történt tegnap Csernovichan, az Egyetem-uccában. Kőműves munkások egy ház lebontásánál dolgoztak, amikor egy fal összeomlott és öt

munkást temetett maga alá. A romok alól csak nagy nehézségek árán tudták kiemelni a sebesülteket, akiket összetört tagokkal haldokolva szállítottak a kórházba.

A Dnyeszter még mindig nem szedett elég áldozatokat

Orosz granicsárok lelőttek több embert, akik át akartak szökni

Hotin, máj. 23.
Tegnap éjjel egy 12 gazdálkodóból álló csoport Romániába akart menekülni Ukrajnából. A menekülők egy bárkán kísérelték meg a Dnyeszteren az átkelést, de a szovjet granicsárok észrevették a szökést és golyózáport zúdítottak a menekülők után.

Két férfit, egy nőt és egy fiatal leányt halálosan találtak el a golyók, hárman súlyosan megsebesültek, míg a többiek teljes ép-ségben érték el a partot.

A határincidens bevizsgálására vegyes bizottság alakult, mely haladéktalanul megkezdte a vizsgálatot.

Felségsértésért elítéltek egy aradmegyei gazdálkodót 30 napi fogházra meri amit egy asszonytól hallott azt el is hitte

Arad, máj. 24.
Érdekes felségsértési bűnpert tárgyalt ma az aradi törvényszék. Marcoi Pál krocknai földműves került a vádlottak padjára, mert egy falujabeli asszonynak azt mondta, hogy ellopják az ország pénzét és erről a király is tud. A csendőrség tudomást szerzett a kijelentésről és Marcoi ellen megindult az eljárás.

A mai tárgyalás a vádlott azzal védekezett, hogy ő egy másik asszonytól hallotta, hogy az ország pénzét ellopják. Ez az asszony résztvett Bukarestben egy ülésen, ahol a konverziót tárgyalták és ott beszéltek ilyesmiről, ő csupán tovább adta, amit

hallott.

Ghita Agoston főügyész példás büntetést kért, mert Marcoi Pál a király tiszta koronáját akarta beszennyezni.

— A ptrasztok politizálnak — mondotta a főügyész — és mivel nem értik meg az ujságcikkeket, félremagyarázzák azokat. Így születnek az ilyen rágalmak, amelyek még az uralkodó magas személyét sem kímélik. A bíróságnak elrettentő példát kell statuálnia, hogy ezzel megtanítsa a falusi lakosságot arra, hogy a király személye szent és sérthetetlen.

A bíróság Marcoi Pál földművest felségsértésért harminc napi fogházra ítélte.

Szakadás a szászok közt Nem minden szász helyesli a hitlerizmus bevezetését

Nagyszeben, máj. 24.
A szász nagygyűlés elhalasztása nagy felzudulást váltott ki a szász hitleristák között. A frakció hivatalos orgánuma, az Ostdeutscher Beobachter, amely Fabritius hitlerista vezető lapja, manővrozással vádolja a hivatalos szász szervezetet a szász

nap elhalasztása miatt. Fabritius lapjában felszólítja híveit, hogy a hivatalos szász szervezetek gyűlésein ne jelenjenek meg ezentúl. Ez az álláspont, amelyet Fabritius ilyen lelkesen hirdet, nem jelent egyebet, mint szakítást a hitleristák és a szászok hivatalos pártja között.

Akinek semmi az élet

Megmérgezte magát Galacban egy táncosnő

Galac, máj. 24.
Galacból tragikus öngyilkossági kísérletet jelentettek, amelynek áldozata Dor Adrienn táncosnő, aki állítólag temesvári származású. A táncosnő, aki a galaci Palace-kabarában volt szerződötve, egy átmullatott éjszaka után a Grand Hotelbeli lakásán lúminállal megmérgezte magát. Mire észrevették tettét, a mérég már erősen felszívódott szervezetébe és nagyon súlyos állapotban szállították kórházba.

A vizsgálat csak annyit állapított meg, hogy a leány temesvári származású, családi nevét azonban semmiképpen sem akarta elárulni. Valószínűnek tartják, hogy tettét szerelmi bánat miatt követte el.

MUNKANELKÜLIEK szép keresettel felvétetnek a Nagyvárad Friss Ujság és az Erdélyi Magyarország árusításához, úgy helyben, mint vidéken. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Románellenes tüntetések Várnában

Konstanca, máj. 24.
Várnai jelentés szerint Várnában tegnap kisebb román-ellenes tüntetés volt, amelyet azonban a hatóságok szétoszlattak. A tüntetők azzal okolták meg cselekedetüket, hogy a román határőrök törvénytelenül bántak a határmenti bolgárokkal.

Hogy védik Csikágóban a világ legszebb drágakövét

London, máj. 24.
A csikágói világkiállításon be fogják mutatni a világ egyik legszebb drágakövét, a 78 karátos Nassak-gyémántot, amelyet a XVIII. században a nassaki (India) Shiva-templomból raboltak el, ahol egy istenszobor szeme volt. A gyémántot láthatatlan sugarakkal ővezték, erős páncélszekrényben fogják kiállítani, amelyet fegyveres, gázálarcos őrök fognak körülvenni, könnyű és gázbombákkal kezükben. Ha a páncélszekrény elülső üvegfalát a legcsekélyebb ütés éri, a bíbor-báronypárna, amelyen a gyémánt nyugszik, automatikusan egy földalatti páncélpincébe fog süllyedni s egyszermind könnygázfelhők borítják el a helyiséget.

Megdöbbentő öngyilkosság Bécsben

Bécs, máj. 24.
Megdöbbentő öngyilkosság történt Bécsben. Dr. Redlich Oswald egyetemi tanárnak a bécsi Tudományos Akadémia elnökének leánya gázzal megmérgezte magát és meghalt. Az öngyilkosság mögött családi drama húzódik meg. Az egyetemi tanár leánya Orel Alfréd dr. bécsi egyetemi tanár felesége volt. Fia talált rá anyja holttestére, amikor a hajnali órákban hazatért.

Vasúti menetrend Sepsiszentgyörgyön

Ervényes 1933 május 15-től

ÉRKEZIK:

Székelykocsárdról	0.17.
Bereckből	6.22
Brassóból	6.25
Brassóból	8.08
Székelykocsárdról	8.43
Bereckből	11.57
Mádéfalváról	12.17
Brassóból	14.38
Marosvásárhelyről	16.04
Bereckből	17.49
Brassóból	18.27
Tusnádfürdőről	20.19
Brassóból	22.51

INDUL

Brassóba	0.22
Brassóba	6.29
Székelykocsárdra	6.33
Bereckre	6.50
Tusnádfürdőre	8.14
Brassóba	8.48
Bereckre	12.20
Brassóba	12.27
Székelykocsárdra	14.43
Brassóba	16.11
Brassóba	17.56
Mádéfalvára	18.32
Bereckre	18.50
Brassóba	20.24
Marosvásárhelyre	22.56

1933.
M. 23.

ERDELYI
MAGYARORSÁG

3

Nem szeretik a magyarokat, mert sok pénzt kérnek

A véletlen összehozott Bécsben éppen egy akasztófás, hangzatos Hitler plakát alatt Szabados Sándorral, a magyarországi kommun közoktatástügyi népbiztosával, Sápadt, beteges és a régi bajai kiujultak, nem is is csoda, hiszen már hatvan éves elmúlt. Szabados Sándor rendkívül érdekes dolgokat beszélt el az Oroszországban élő magyar kommunista szökevényekről és kicséréltekről. Szabados egyébként most is a régi műgyűjtőszervezetének hódol és az oroszok megbízták, hogy a régi, nagyjértékű kommunizált

cári és főúri ékszereket értékesítse a nyugati államokban. Ő az oroszok állami régészeti megbízottja

Elnondotta, hogy Moszkvában Bokányi-val együtt szervezték meg az ottani betegsegélyzési intézményt, de később őt is nyugdíjazták. Bokányi előbb Kun Béláékkal lakott együtt, akit össze akartak adni Kun Béla vénkisasszony nővérével Blankával, de Bokányi orosz nőt vett feleségül és azóta haragban van Kunékkal.

Magyar Lajos feleségül vette Korvin-Klein Ottó özvegyét, a nagyothalló Sipos Erzsit, nagy fia is van már s ő a Pravda az Izvesztia hatalmas napilapok főmunkatársa és vezércikkírója. A régi Moszkvai sajtót és a Rosta távirati ügynökséget ő szervezte át a modern zszurnalisztika módszerei szerint.

Haubrich József egy nagy vasgyárban dolgozik és nagyon bizalmatlanok vele, még a pártba sem vették fel.

Kun Béla mint alkalmi megbízott esetről estre kényes politikai szerepeket kap. Még mindig nagy befolyása van az oroszoknál, de Sztalin nem szereti Kunt. Ez az ellen szenv általában megnyilvánul a többi magyarokkal szemben is, mert mindig pénzt kérnek. Kun Béla egyébként már nagypapa, Leánya; Agnes férjhez ment Hidas Antal proletárköltőhöz, aki verseiben Weltnert áruolnak, Peyert pedig állandóan rendőrszpiclinek titulálja.

Pogány József egy csomó elszámolatlan pénzzel nyomtalanul eltűnt Moszkvából és azóta külföldön bujkál.

Az újságírók közül Aranyossy, a párisi magyar „Munkásélet” című lapot szerkeszti. Madarász Emil pedig Vázsonyi egykori titkárja, a Magyar Írókataszter vezetője.

A régi Kassák-féle Ma-isták közül Kahána Mózes és Barta Sándor Moszkvában élnek. Gergely Sándor, a „Sarló és Kaltpács” szerkesztője, Landler Ernő dr. Landler Jenő öccse pedig diplomáciai állást tölt be.

A moszkvai posta vezérigazgatója Gerő Alfréd kicsérült sátorajaujhelyi postahivatalnok, míg a volgai hajózás technikai főfelügyelője Natonek István, volt DGT hajós tiszt.

A legnagyobb karriert Biermann István érte el, aki a moszkvai acétrösztr elnöke és mintegy 170.000 alkalmazott felett parancsol. Budapesten annakidején városközi népbiztos volt.

Geresi Márton volt keszthelyi hadifogoly nyomdász, a Moszpoligrafának, a szaklapok legfőbb kiadóhivatali és nyomdai szervezetének elnöke.

De sok más kicsérült magyar helyezkedett még el vezető ipari állásban s most mint az „uralkodóosztály martirjai” élnek Oroszországban. Moszkvában él Lányi Sarolta, mint Czóbel Ernőnek a felesége. Czóbel a Marx-Engels institút vezetője.

A legelőkelőbb pozíciót Sik Endre tölti be, dr Sik Sándornak, a papköltő egyetemi tanárnak fivére, aki mint hadifogoly került ki, a Kominternnél van ve-

zető áliásban, résztvesz az összes forradalmi harcokban és Sztalin körül teljesít szolgálatot, de egyébként is Sztalin legbizalmasabb hívei közé számít.

A Cseka vezetésében igen nagy hatalmat mi pozíciót tölt be Gábor József volt hadifogoly, egykori erdélyi templomfestő s ezen kívül egész csomó magyar hadifogoly kommunistát visz szerepet a Csekánál. Az orosz bolsevikok jobban megbíznak bennük, mint saját honfitársaikban.

Varjas Sándorból egyetemi tanár lett. Varjas Elemér pedig a Cetrosojuz nevű legnagyobb állami fogyasztási szövetkezet főtitkára. Varga Jenő és sógora: Fenyő Vil-

mos, a legfőbb gazdasági tanács vezetésének tagjai.

Rabbinovics József állami megbízásból a forradalom történetét írja, a volt vörös budapesti rendőrkapitány: Jancsik Ferenc pedig a szovjet autójavitó műhelyek vezetője. Az újpesti Helfgott Ármán a pétervári izzólámpatrösztr igazgatója, míg Kelen József, Bajáki Ferenc, Hevessy Gyula műszaki állásokban dolgoznak.

Eddig tartott Szabados rendkívül érdekes elbeszélése, amelynek a nyomán megszületett tizenhárom év után az első riport a magyarországi kommunista szökevények és kicséréltek oroszországi életéről.

Pénzhamisító gyár volt Valeva regáti községben

Száz lejeseket hamisítottak és hoztak torgalomba

Csernovic, máj. 24.

Jacob Rosenthal kereskedő feljelentést tett Volodna Gheorghe földműves ellen, aki hamis 100 lejessel fizetett üzletében. A csendőrség azonnal megindította a nyomozást és megállapították, hogy Valeva köz-

ségben valóságos pénzhamisító gyár volt berendezve és igen sok hamis százast hoztak máris forgalomba. A csendőrség letartóztatta a pénzhamisító társaság valamennyi tagját.

Kövér Gusztávot tegnap áttették a határon

Ismeretes, hogy a belügyminisztérium megsemmisítette dr Kövér Gusztáv állampolgárságát azzal az indoklással, hogy magyar utlevéllel érkezett az országba és állampolgárságát csalárd uton szerezte meg. Dr Kövér tiltakozott ezen beállítás ellen, perrel támadta meg a belügyminisztérium határozatát, azonban minden intervenció hiábavaló volt. Dr Kövér Gusztáv nyolc napi haladékos utlevéllel. A nyolcnapos haladék tegnap járt le és tegnap délelőtt dr Kövér Gusztávot áttették a határon

Már szerdára virradó éjszaka őrizetbe vették a detektívek dr Kövér Gusztávot, aki az éjszakát a rendőrségi cellába, majd a kulcsosrendőr szobájában töltötte. Délelőtt 10 órakor Radovics szigurancafőnök dr Kövér Gusztávot annak saját autóján kísérte Biharkeresztesre és átadta a magyar határrendőrségnek.

Hir szerint dr Kövér Gusztáv Budapestre utazott és az ottani román követségtől hivatalos bizonyítványt igyekszik szerezni arról, hogy annakidején szabályszerűen optált a román állampolgárságra.

Kórházba került egy éhségsztrájkoló kommunista Váradon

Nagyvárad, máj. 24.

Megírtuk, hogy Rosenfeld Jenő kommunista vizsgálati fogoly, akit még február 9-én tartóztattak le röpcédula terjesztés miatt, május 6-án éhségsztrájkba lépett, amiért a május 5-re kitűzött főtárgyalását a

törvényszék elhalasztotta. Tizennyolc nap óta éhségsztrájkol már Rosenfeld Jenő és tegnap annyira legyengült, hogy dr Berariu fogházorvos utasítására

beszállították a kórházba, ahol mesterségesen fogják táplálni.

Nem revízió, de a szerződések újbóli átvizsgálása

Páris, máj. 24.

A Temps római tudósítója szerint a négyes egyezmény számos fontos pontjára nézve megállapodás jött létre. Megegyeztek abban, hogy az egyezmény szövegében nem fog szerepelni a szerződések revíziója kifejezés, hanem ehelyett „A szerződések újbóli átvizsgálása” vagy „az új szükségletekhez való alkalmazás” kifejezést fogják használni. A szerződések új átvizsgálása nem jelenti a re-

víziónak eddig tulajdonított értelmet, amely szerint a revízió csupán a legyőzött államok érdekében hajtatnék végre. Ellenkezőleg lehet arról, hogy a közérdekre való tekintettel a szerződések egyes részeit még jobban megerősítsék.

1933.
V. 26.

ERDELYI
MAGYARSÁG

5

Maga alá temette a beomló fal a kőműveseket Csernovichan

Csernovic, máj. 23.
Súlyos szerencsétlenség történt tegnap Csernovichan, az Egyetem-uccában. Kőműves munkások egy ház lebontásánál dolgoztak, amikor egy fal összeomlott és öt

munkást temetett maga alá. A romok alól csak nagy nehézségek árán tudták kiemelni a sebesülteket, akiket összetört tagokkal haldokolva szállítottak a kórházba.

A Dnyeszter még mindig nem szedett elég áldozatokat

Orosz granicsárok lelőttek több embert, akik át akartak szökni

Hotin, máj. 23.
Tegnap éjjel egy 12 gazdálkodóból álló csoport Romániába akart menekülni Ukrajnából. A menekülők egy bárkán kísérelték meg a Dnyeszteren az átkelést, de a szovjet granicsárok észrevették a szökést és golyózáport zúdítottak a menekülők után.

Két férfit, egy nőt és egy fiatal leányt halálosan találtak el a golyók, hárman súlyosan megsebesültek, míg a többiek teljes ép-ségben érték el a partot.

A határincidens bevizsgálására vegyes bizottság alakult, mely haladéktalanul megkezdte a vizsgálatot.

Felségsértésért elítéltek egy aradmegyei gazdálkodót 30 napi fogházra mert amit egy asszonytól hallott azt el is hitte

Arad, máj. 24.
Érdekes felségsértési bűnpert tárgyalt ma az aradi törvényszék. Marcoi Pál kornai földműves került a vádlottak padjára, mert egy falujabeli asszonynak azt mondta, hogy ellopják az ország pénzét és erről a király is tud. A csendőrség tudomást szerzett a kijelentésről és Marcoi ellen megindult az eljárás.

A mai tárgyalás a vádlott azzal védekezett, hogy ő egy másik asszonytól hallotta, hogy az ország pénzét ellopják. Ez az asszony résztvett Bukarestben egy ülésen, ahol a konverziót tárgyalták és ott beszéltek ilyesméről, ő csupán tovább adta, amit

hallott.

Ghita Agoston főügyész példás büntetést kért, mert Marcoi Pál a király tiszta koronáját akarta beszennyezni.

— A ptrasztok politizálnak — mondotta a főügyész — és mivel nem értik meg az ujságcikkeket, félremagyarázzák azokat. Így születnek az ilyen rágalmak, amelyek még az uralkodó magas személyét sem kímélik. A bíróságnak elrettentő példát kell statuálnia, hogy ezzel megtanítsa a falusi lakosságot arra, hogy a király személye szent és sérthetetlen.

A bíróság Marcoi Pál földművest felségsértésért harminc napi fogházra ítélte.

Szakadás a szászok közt Nem minden szász helyesli a hitlerizmus bevezetését

Nagyszeben, máj. 24.
A szász nagygyűlés elhalasztása nagy felzúdulást váltott ki a szász hitleristák között. A frakció hivatalos orgánuma, az Ostdeutscher Beobachter, amely Fabritius hitlerista vezető lapja, manővrozással vádolja a hivatalos szász szervezetet a szász

nap elhalasztása miatt. Fabritius lapjában felszólítja híveit, hogy a hivatalos szász szervezetek gyűlésein ne jelenjenek meg ezentúl. Ez az álláspont, amelyet Fabritius ilyen lelkesen hirdet, nem jelent egyebet, mint szakítást a hitleristák és a szászok hivatalos pártja között.

Akinek semmi az élet

Megmérgezte magát Galacban egy táncosnő

Galac, máj. 24.
Galacból tragikus öngyilkossági kísérletet jelentettek, amelynek áldozata Dor Adrienn táncosnő, aki állítólag temesvári származású. A táncosnő, aki a galaci Palace-kabarában volt szerződötve, egy átmullatott éjszaka után a Grand Hotelbeli lakásán lúminállal megmérgezte magát. Mire észrevették tettét, a mérég már erősen felszívódott szervezetébe és nagyon súlyos állapotban szállították kórházba.

A vizsgálat csak annyit állapított meg, hogy a leány temesvári származású, családi nevét azonban semmiképpen sem akarta elárulni. Valószínűnek tartják, hogy tettét szerelmi bánat miatt követte el.

MUNKANELKÜLIEK szép keresettel felvétetnek a Nagyvárad Friss Ujság és az Erdélyi Magyarság árusításához, úgy helyben, mint vidéken. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Románellenes tüntetések Várnában

Konstanca, máj. 24.
Várnai jelentés szerint Várnában tegnap kisebb román-ellenes tüntetés volt, amelyet azonban a hatóságok szétoszlattak. A tüntetők azzal okolták meg cselekedetüket, hogy a román határőrök törvénytelen bántak a határmenti bolgárokkal.

Hogy védik Csikágóban a világ legszebb drágakövét

London, máj. 24.
A csikágói világkiállításon be fogják mutatni a világ egyik legszebb drágakövét, a 78 karátos Nassak-gyémántot, amelyet a XVIII. században a nassaki (India) Shiva-templomból raboltak el, ahol egy istenszobor szeme volt. A gyémántot láthatatlan sugarakkal ővezték, erős páncélszekrényben fogják kiállítani, amelyet fegyveres, gázálarcos őrök fognak körülvenni, könnyű és gázbombákkal kezükben. Ha a páncélszekrény elülső üvegfalát a legcsekélyebb ütés éri, a bíbor-báronypárna, amelyen a gyémánt nyugszik, automatikusan egy földalatti páncélpincébe fog süllyedni s egyszersmind könnygázfelhők borítják el a helyiséget.

Megdöbbentő öngyilkosság Bécsben

Bécs, máj. 24.
Megdöbbentő öngyilkosság történt Bécsben. Dr. Redlich Oswald egyetemi tanárnak a bécsi Tudományos Akadémia elnökének leánya gázzal megmérgezte magát és meghalt. Az öngyilkosság mögött családi drama húzódik meg. Az egyetemi tanár leánya Orel Alfréd dr. bécsi egyetemi tanár felesége volt. Fia talált rá anyja holttestére, amikor a hajnali órákban hazatért.

Vasúti menetrend Sepsiszentgyörgyön

Ervényes 1933 május 15-től

ÉRKEZIK:

Székelykocsárdról	0.17.
Bereckből	6.22
Brassóból	6.25
Brassóból	8.08
Székelykocsárdról	8.43
Bereckből	11.57
Mádéfalváról	12.17
Brassóból	14.38
Marosvásárhelyről	16.04
Bereckből	17.49
Brassóból	18.27
Tusnádfürdőről	20.19
Brassóból	22.51

INDUL

Brassóba	0.22
Brassóba	6.29
Székelykocsárdra	6.33
Bereckre	6.50
Tusnádfürdőre	8.14
Brassóba	8.48
Bereckre	13.20
Brassóba	13.27
Székelykocsárdra	14.48
Brassóba	16.11
Brassóba	17.58
Mádéfalvára	18.32
Bereckre	18.50
Brassóba	20.24
Marosvásárhelyre	22.04

1933.
M. 26.

ERDELYI
MAGYARSÁG

3

Nem szeretik a magyarokat, mert sok pénzt kérnek

A véletlen összehozott Bécsben éppen egy akasztófás, hangzatos Hitler plakát alatt Szabados Sándorral, a magyarországi kommun közoktatásiügyi népbiztosával, Szabados Sándor és a régi bajai kiujultak, nem is is csoda, hiszen már hatvan éves elmúlt. Szabados Sándor rendkívül érdekes dolgokat beszélt el az Oroszországban élő magyar kommunista szökevényekről és kicséréltekről. Szabados egyébként most is a régi műgyűjtőszervezetének hódol és az oroszok megbízták, hogy a régi, nagyjértékű kommunizált

cári és főúri ékszereket értékesítse a nyugati államokban. Ő az oroszok állami régészeti megbízottja

Elmondotta, hogy Moszkvában Bokányi-val együtt szervezték meg az ottani betegsegélyezési intézményt, de később őt is nyugdíjazták. Bokányi előbb Kun Bélával lakott együtt, akit össze akartak adni Kun Béla vénkisasszony nővérével Blankával, de Bokányi orosz nőt vett feleségül és azóta haragban van Kunékkal.

Magyar Lajos feleségül vette Korvin-Klein Ottó özvegyét, a nagyothalló Sipos Erzsit, nagy fia is van már s ő a Pravda az Izvesztia hatalmas napilapok főmunkatársa és vezércikkírója. A régi Moszkvai sajtót és a Rosta távirati ügynökséget ő szervezte át a modern zszurnalisztika módszerei szerint.

Haubrich József egy nagy vasgyárban dolgozik és nagyon bizalmatlanok vele, még a pártba sem vették fel.

Kun Béla mint alkalmi megbízott esetről estre kényes politikai szerepeket kap. Még mindig nagy befolyása van az oroszoknál, de Sztalin nem szereti Kunt. Ez az ellen szenv általában megnyilvánul a többi magyarokkal szemben is, mert mindig pénzt kérnek. Kun Béla egyébként már nagypapa, Leánya: Agnes férjhez ment Hidas Antal proletárköltőhöz, aki verseiben Weltner árujának, Peyert pedig állandóan rendőrspicinek titulálja.

Pogány József egy csomó elszámolatlan pénzzel nyomtalanul eltűnt Moszkvából és azóta külföldön bujkál.

Az újságírók közül Aranyossy, a párisi magyar „Munkáselet” című lapot szerkeszti. Madarász Emil pedig Vázsonyi egykori titkárja, a Magyar Irókataszter vezetője.

A régi Kassák-féle Ma-isták közül Kahána Mózes és Barta Sándor Moszkvában élnek. Gergely Sándor, a „Sarló és Kaltpács” szerkesztője, Landler Ernő dr. Landler Jenő öccse pedig diplomáciai állást tölt be.

A moszkvai posta vezérigazgatója Gerő Alfréd kicsérült sátorajaujhelyi postahivatalnok, míg a volgai hajózás technikai főfelügyelője Natonek István, volt DGT hajós tisz.

A legnagyobb karriert Biermann István érte el, aki a moszkvai acétrösz elnöke és mintegy 170.000 alkalmazott felett parancsol. Budapesten annakidején városházi népbiztos volt.

Geresi Márton volt keszthelyi hadifogoly nyomdász, a Moszpoligrafna, a szaklapok legfőbb kiadóhivatali és nyomdai szervezete elnöke.

De sok más kicsérült magyar helyezkedett még el vezető ipari állásban s most mint az „uralkodóosztály martirjai” élnek Oroszországban. Moszkvában él Lányi Sarolta, mint Czöbel Ernőnek a felesége. Czöbel a Marx-Engels institut vezetője.

A legelőkelőbb pozíciót Sik Endre tölti be, dr Sik Sándornak, a papkölto egyetemi tanárnak fivere, aki mint hadifogoly került ki, a Kominternnél van

zető állásban, résztvesz az összes forradalmi harcokban és Sztalin körül teljesít szolgálatot, de egyébként is Sztalin legbizalmasabb hívei közé számít.

A Cseka vezetésében igen nagy hatalmat mi pozíciót tölt be Gábor József volt hadifogoly, egykori erdélyi templomfestő s ezen kívül egész csomó magyar hadifogoly kommunistát visz szerepet a Csekánál. Az orosz bolsevikok jobban megbíznak bennük, mint saját honfitársaikkban.

Varjas Sándorból egyetemi tanár lett. Varjas Elemér pedig a Cetrosojuz nevű legnagyobb állami fogyasztási szövetkezet főtitkára. Varga Jenő és sógora: Fenyő Vil-

mos, a legfőbb gazdasági tanács vezetésének tagjai.

Rabbinovics József állami megbízásból a forradalom történetét írja, a volt vörös budapesti rendőrkapitány: Jancsik Ferenc pedig a szovjet autójavitó műhelyek vezetője. Az újpesti Helfgott Ármán a pétervári izzólámpatrösz igazgatója, míg Kelen József, Bajáki Ferenc, Hevessy Gyula műszaki állásokban dolgoznak.

Eddig tartott Szabados rendkívül érdekes elbeszélése, amelynek a nyomán megszületett tizenhárom év után az első riport a magyarországi kommunista szökevények és kicséréltek oroszországi életéről.

Pénzhamisító gyár volt Valeva regáli községben

Száz lejeseket hamisítottak és hoztak forgalomba

Csernovic, máj. 24.

Jacob Rosenthal kereskedő feljelentést tett Volodna Gheorghe földműves ellen, aki hamis 100 lejessel fizetett üzletében. A csendőrség azonnal megindította a nyomozást és megállapították, hogy Valeva köz-

ségben valóságos pénzhamisító gyár volt berendezve és igen sok hamis százast hoztak máris forgalomba. A csendőrség letartóztatta a pénzhamisító társaság valamennyi tagját.

Kövér Gusztávot tegnap áttették a határon

Ismeretes, hogy a belügyminisztérium megsemmisítette dr Kövér Gusztáv állampolgárságát azzal az indoklással, hogy magyar utlevéllel érkezett az országba és állampolgárságát csalárd uton szerezte meg. Dr Kövér tiltakozott ezen beállítás ellen, perrel támadta meg a belügyminisztérium határozatát, azonban minden intervenció hiábavaló volt. Dr Kövér Gusztáv nyolc napi haladékot kapott, hogy megszerezze egy idegen állam utlevélét. A nyolcnapos haladék tegnap járt le és tegnap délelőtt dr Kövér Gusztávot áttették a határon

Már szerdára virradó éjszaka őrizetbe vették a detektívek dr Kövér Gusztávot, aki az éjszakát a rendőrségi cellába, majd a kulcsosrendőr szobájában töltötte. Délelőtt 10 órakor Radovics szigurancafőnök dr Kövér Gusztávot annak saját autóján kísérte Bihar-keresztesre és átadta a magyar határrendőrségnek.

Hir szerint dr Kövér Gusztáv Budapestre utazott és az ottani román követségtől hivatalos bizonyítványt igyekszik szerezni arról, hogy annakidején szabályszerűen optált a román állampolgárságra.

Kórházba került egy éhségsztrájkoló kommunista Váradon

Nagyvárad, máj. 24.

Megírtuk, hogy Rosenfeld Jenő kommunista vizsgálati fogoly, akit még február 9-én tartóztattak le röpcédula terjesztés miatt, május 6-án éhségsztrájkba lépett, amiért a május 5-re kitűzött főtárgyalását a

törvényszék elhalasztotta. Tízennyolc nap óta éhségsztrájkol már Rosenfeld Jenő és tegnap annyira legyengült, hogy dr Berariu fogházorvos utasítására beszállították a kórházba, ahol mesterségesen fogják táplálni.

Nem revízió, de a szerződések újbóli átvizsgálása

Páris, máj. 24.

A Temps római tudósítója szerint a négyes egyezmény számos fontos pontjára nézve megállapodás jött létre. Megegyeztek abban, hogy az egyezmény szövegében nem fog szerepelni a szerződések revíziója kifejezés, hanem ehelyett „A szerződések újbóli átvizsgálása” vagy „az új szülkséglethez való alkalmazás” kifejezést fogják használni. A szerződések új átvizsgálása nem jelenti a re-

víziónak eddig tulajdonított értelmet, amely szerint a revízió csupán a legyőzött államok érdekében hajtatnék végre. Ellenkezőleg lehet arról, hogy a közérdekre való tekintettel a szerződések egyes részeit még jobban megerősítsék.

1933.
V. 26.

ERDELYI
MAGYARSÁG

5

A kolozsvári revíziós bizottság jóváhagyta a tordai véres tanács választást

Kolozsvár, máj. 24.
A kolozsvári revíziós-bizottság szerdán délelőtt tárgyalta a tordai véres választások ellen beadott felebbezéseket. A Magyar Párt nevében dr. Péterffy Jenő kérte, hogy miután a magyar választók felvonulását erőszakkal akadályozták meg, a választást sem-

misítsék meg. Elzárkózva szemben a Román Blok a választás jóváhagyása mellett érvelt. A revíziós bizottság a választást jóváhagyta s még csak vizsgálatot sem rendelt el a választások körül felmerült törvénytelenések ügyében.

Bosszu, vagy rosszakarat?

90 milliós adóeltitkolási vizsgálat van folyamatban a dicsőszentmártoni üveggyár ellen

Dicsőszentmárton, máj. 24.
Nem mindennapi feljelentés érkezett az ezsébetvárosi ügyészséghez az Erdélyi Üveggyár Rt. ellen. Duschinsky Ferdinánd aláírásával. A feljelentés szerint az üveggyár az utolsó négy évben 650 millió adó köteles jövedelmet eltitkolt, s ezáltal a kincstárt több, mint 90 milliós károsodás érte. Az ügyészség a dicsőszentmártoni rendőrség útján bevezette a vizsgálatot s a gyár üzleti könyveinek átvizsgálásával megbizta ifj. Gvidó Béla könyvszakértőt, aki a szakértői eskütelét után kiszállt a gyár borzási telephelyére s adózás és általános könyvviteli szempontból átvizsgálta a társaság összes üzleti könyveit.

Egyidejűleg a rendőrség kihallgatta a

gyár igazgatóit, tisztviselőit s a munkások nagy részét. A vizsgálat eredményéről most érkezett be az ügyészséghez a rendőri jelentés, melynek mellékletei a többtörvényes könyvszakértői jelentéssel s a számos tanu kihallgatásáról felvett jegyzőkönyvekkel vaskos iratcsomót tesznek ki. Illetékes helyről vett értesítések szerint sem a szakértői vélemény sem a tanuk vallomásai nem igazolják a feljelentésben foglaltakat. Duschinskynek egyébként ez már a harmadik feljelentése az üveggyár ellen.

Amennyiben az ügyészség elejti a vádat, vagy a tárgyalás során nem igazolódik be a feljelentésben foglalt állítás, a feljelentő ellen eljárás indul.

Öngyilkosság, vagy gyilkosság

Rejtélyes módon halt meg egy belényesi asszony

Belényes, máj. 24.
A belényesi rendőrség titokzatos halálesetről tett jelentést a nagyváradai ügyészségnek. Két nappal ezelőtt a belényesi kórházba eszméletlen állapotban szállította be feleségét Miclea Teodor Ghigiseli kereskedő — Feleségem mellélőtte magát — mondta a férj.

Az orvosok azonnal műtétet hajtottak végre a fiatal, alig 19 éves asszonyon, a műtét beavatkozása azonban nem segített. A

fiatalasszony, aki alig néhány hete ment férjhez, tegnapi meghalt anélkül, hogy eszméletét egy pillanatra is visszanyerte volna és állítólagos öngyilkosságának az oka felől felvilágosítást tudott volna adni.

A belényesi körorvos vizsgálta meg a holttestet és megállapította, hogy nincs kizárva az a lehetőség, hogy nem öngyilkosság, hanem gyilkosság történt. Az ügyészség éppen ezért elrendelte a fiatalasszony holttestének a felboncolását.

Holnap kezdődik az új tombola

Olvasóink minden rétegében nagy örömmel fogadták lapunk kiadóhivatalának elhatározását, mely szerint a folyton növekvő érdeklődést méltányolva, a tombola-nyeremények számát 25-re emeltük.

Holnapi számunkkal kezdődőleg az új tombolajáték, melynek nyereményei a következők:

1. Egy Singer varrógép
2. Egy pár férfi cipő
3. Egy női ruhaanyag
4. 2 kg. cukor
5. Egy pár női cipő
6. 5 kg. liszt
7. Egy pár női vászoncipő
8. Egy rud szalámi
9. Két pár női harisnya

10. Egy kg. tea vaj
11. Egy asztali írókészlet
12. 1 sorozat Dickens regény
13. 1 vizes készlet 6 személyre
14. 100 névjegy a nyerő nevével
15. 1 téstás készlet 6 személyre
16. 1 sorozat Balzac regény
17. 1 női nyári pullover
18. 2 kg. cukor
19. 5 kg. liszt
20. Egy férfi nyári pullover
21. Egy doboz levélpapír
22. Egy női ruhaanyag
23. Három pár férfi harisnya
24. Egy doboz illatos szappan
25. Arany töltőtoll

Kérjük tehát olvasóinkat, hogy holnap-tól fogva rendszeresen gyűjtsék naponta a lapfejeket, amelyek sorszámmal lesznek ellátva 1-től 20-ig. A 20 lapfej jogosít a tombolában való részvételre.

A most lejárt tombola lapfejeit már elfogadja kiadóhivatalunk.

Bukarestben

Kétrepülőgép összeütközött de a pilótáknak semmi bajuk sem történt

Bukarest, máj. 24.
Szerdán reggel gyakorlatozás után két leszálló repülőgép összeütközött és szétzúródott. Mind a két gép teljesen használhatatlanná vált. A pilótáknak szerencsére komolyabb bajuk nem történt. A kár igen nagy.

FILMPALACE

Péntek, Szombat, Vasárnap

MALEK

mint revüigazgató

12, 14, 17 és 22 lejes helyárak

RADIOMŰSOR

CSÜTÖRTÖK

BUKAREST. 12: Gramofon. 16: Előadás. 17: Könnű és román zene. 19: Előadás. 19.40: Gramofon. 20.45: Előadás. 21: Könnű és román zene.

BUDAPEST. 9.15: Hírek. 10: Katolikus istentisztelet. Utána: Operazenekar. 14: Gramofon. 15.30: Előadás. 16: Szalonzene. 17: Gazdasági előadás. 17.20: Gramofon. 17 és 30: Szórakoztató zene. 19: Előadás. 19.40: Magyar nótaest. 20.50: Vigjáték előadás. 22 és 30: Pátria jazz.

PETROLGÁZFŰZŐGÉP különlegességek

"Kronprinz" Matador	300 — lei
"Sitar-Royal"	400 — lei
"Haller" Superior	250 — lei

Kérje a legújabb árjegyzéket gázfűzőkről stb. és épületvasalásokról. **STERN** vaskereskedés, Oradea, Nagypiac-tér 2. Telefon 8-92.

APROHIRDETESEK

Nem üres reklám, hanem valóság, hogy 6 drb. művészi 70 leierért csakis Róna fényképész készít, Teleki-u. 4.

NAPONTA friss szeszgyári moslék kap. ható Moskovits Adolf és fiai Rt. Oradea, Str. Aurel Vlaicu (Vámház-u.) 15. 647

TENYÉRBŐL, kártyából mutat, jelent, jövőt mondok 10 lejért. Üzlet jömenetelen, ház eladásán, állásba juttatásán elősegítik. Kálvária-ucca 58-a. 631

FŐZNI tudó gyermekszerető mindenest keres június 1-ére Gellis Ervinné, Szent János ucca 15. 632

JÓL főző mindenest leányt jó bizonyítvánnyal elsejére felveszek. Király, Teleki ucca 20. Jelentkezni d. e. 10—12, d. u. 3—5 óráig. 642

MINDENES főzőnő, jó bizonyítvánnyal felvétetik. Deutsch, Ezredévi Emlék-tér 14. 639

INTELLIGENS uriember portásnak, óvadékkal felvétetik Newyork szálloda 641
ÜGYES fűző varrónőt azonnal felveszek. Fuchs Mancsi fűzőszalon, Nagypiac-tér 11-a. 646

PASZTOR-NYOMDA, ORADEA